№ 51. Piątek 4. Marca 1859. Rok wydania 49.

GAZETA LWOWSKA.

*Z Dodatkami dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie: **Bez poczty**. kwartalnie 4 zł., miesięcznie 1 zł. 40 centów. **Z pocztą** kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.*

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

C. k. dyrekcya finansów krajowych we Lwowie nadała posadę poborcy przy pobocznym urzędzie celnym I. klasy w Suczawie kontrolorowi bojańskiego urzędu celnego, Wilhelmowi *Gerstman*.

Lwów 1. marca 1859.

W gminie włości Peremiłów, w obwodzie czortkowskim założono wspólną włościom Peremiłów, Karaszyńce i Wierzchowce trywialną szkołę, a na utrzymanie nauczyciela przeznaczono następujące składki, mianowicie:

1. Gmina włości Peremiłów przeznaczyła roczną składkę 108 złotych 15 centów waluty austr. w gotówce i $37^1/_3$ mecόw, w połowie żyta, a połowie jęczmienia albo hreczki w naturaliach, następnie na opalanie szkolnego lokalu 8 kóp 51 okłotów słomy po wieczne czasy.

2. Gmina Karaszyńce roczną składkę 35 złotych 35 centów w. a. w gotówce i $12^2/_8$ mecόw zboża w trzech głównych gatunkach, a na opał szkoły 2 kóp 47 okłotów słomy;

3. Gmina Wierzchowce roczną składkę 38 złotych 50 centów w. a. w gotówce i $13^3/_8$ mecόw zboża w trzech głównych gatunkach t. j. żyta, jęczmienia i hreczki, nakoniec na opał szkoły 3 kóp 22 okłotów słomy po wieczne czasy.

4. C. k. koadjutor probostwa w Peremiłowie ix. Jan Barwiński przez czas swego probostwa w Peremiłowie roczną składkę 2 złote 10 centów waluty austryackiej.

Gmina Peremiłów zobowiązała się następnie rozszerzyć odbudowaniem dotychczasowy parafialny budynek szkolny, na co Jego Excelencya właściciel dóbr hrabia Kajetan Lewicki przeznaczył do potrzeb szkoły trywialnej odpowiedni materyał, przyczem gminy Karaszyńce i Wierzchowce oświadczyły się pełnić służbę pociągową i robotę ręczną, pospraważać rekwizyta szkolne z wyznaczonych na to przez właściciela dóbr 52 złotych 30 centów w. a. i utrzymywać je równie jak budynek szkolny zawsze w dobrym stanie.

Każdoczesny nauczyciel jednak będzie obowiązany własnym kosztem opędzać pomniejsze posługi szkolne.

Okazaną temi składkami pożyteczną dążność ku rozszerzeniu elementarnej nauki ludu podaje niniejszem c. k. Namiestnictwo z zasłużonem uznaniem do wiadomości powszechnej.

Sprawy krajowe.

(Ogólne zgromadzenie c. k. Towarzystwa gospodarskiego.)

Dnia 26. b. m. odbyło się drugie walne posiedzenie Towarzystwa gospodarskiego, na które zgromadziło się 73 członków. Ważniejsze czynności tego posiedzenia są następujące:

1. Odczytany został wniosek p. Alexandra hr. Czackiego:

„Zważywszy, iż ze wszech względów potrzebną i pożądaną jest rzeczą, aby przewodniczący w komitecie z wyboru Towarzystwa pochodził: gdyż wybór jedynie nadać mu może tę władzę i powagę, jakiej potrzebuje w urzędowaniu swojem a zważywszy, iż tak teraźniejszy prezes nasz, jak i następcy jego w tym urzędzie mogą często w niemożności być przewodniczenia osobiście i kierowania czynnościami naszemi, wnoszę: Aby zgromadzenie uznało powtórnie potrzebę urzędu wice-prezesa w Towarzystwie naszem i poleciło komitetowi, by prośbę w tym względzie przeszłego roku do wysokiego rządu zaniesioną poparł w sposób, jaki za stosowny uzna.“

Wniosek ten jednomyślnie przyjęty i w uchwałę zamieniony został.

2. W celu zaprowadzenia lepszego porządku w obradach zgromadzeń Towarzystwa gospodarsk. na propozycyą komitetu zapadła uchwała:

„Wszystkie wnioski, względem których głosowanie i uchwała na zgromadzeniu ma nastąpić, winny być poprzednio na pismie przedłożone przewodniczącemu.“

3. Na wniosek członka towarzystwa p. Maurycego Kraińskiego polecono komitetowi, ażeby ułożył regulamin dla obrad ogólnego zgromadzenia i przedłożył go do zatwierdzenia najbliższego ogólnego zgromadzenia.

4. Wniosek komitetu względem puszczenia żniwiarki Boroscha i Eichmana z Pragi na loteryą celem zatrzymania jej w kraju, ogólne zgromadzenie odrzuciło.

5. Następnie odczytany został raport członka tow. p. Michała Olexińskiego przez kilku obywateli powiatu sokalskiego podpisany, o próbie żniwiarki p. Franciszka Arendta, na polach Tuberkowieckich przeszłego lata odbytej, z dobrym skutkiem: Ogólne zgromadzenie przyjęło ten raport do wiadomości.

6. Odczytany został wniosek członka tow. p. Erazma Wolańskiego podający zarys założenia banku gospodarskiego. W skutek dłuższej dyskusyi nad tą ważną kwestyą wywołanej wnioskiem i przemówieniem członka komitetu p. E. Skrzyńskiego zapadła uchwała, ogólne zgromadzenie poleca komitetowi bezwłocznie utworzenie komisyi w celu rozpoznania kwestyi banku rolniczego i poparcia jej w sposób jaki za stosowny uzna.

7. Odczytany został wniosek członka towarzystwa p. Michała Terosiewicza, poparty podpisami 11 członków towarzystwa treści następującej:

„Najważniejszy cel naszego Towarzystwa jest: żebyśmy mogli szkołę agronomiczną w Dublanach postawić na takiej stopie, żeby się w niej jak najwięcej mogła kształcić młodzież krajowa na zdolnych gospodarzy. Cel ten nie będzie osiągnięty, jeżeli uczniowie nie będą wolni od poboru wojskowego. Ale nie tylko potrzeba, żeby uczniowie byli wolni, trzeba także, żeby i ci którzy dobrze ukończą wszystkie lata szkoły agronomicznej, i którzy się aplikują do gospodarstwa w naszym kraju, byli wolni od poboru wojskowego, gdyż inaczej mało kto z młodzieży zechce wydawać pieniądze i dokładać pracy przez trzy lata, żeby potem nie był w stanie korzystać z tych nauk, z przyczyny poboru do wojska.

Wnoszę więc, żeby Towarzystwo uchwaliło podać prośbę do Najjaśniejszego Pana: Żeby dla podniesienia kultury naszego kraju, Najjaśniejszy Pan raczył uwolnić od poboru wojskowego nie tylko uczniów dobrze się aplikujących szkoły dublańskiej, ale także i tych, którzy wszystkie lata szkoły agronomicznej w Dublanach z dobrym postępem ukończą, i zawodowi rolniczo-przemysłowemu oddadzą się, a jeśliby to nie mogło być na zawsze, to przynajmniej prosić, żeby Najjaśniejszy Pan raczył dać to uwolnienie na przeciąg lat dwunastu, to jest do czasu w którymby się mogli w naszej początkowej szkole wykształcić zdatni agronomowie, choć w jakiejś małej części, a których nasz czysto rolniczy kraj tak ma mało.“

Ogólne zgromadzenie poleca komitetowi zanieść prośbę do tronu, o uwolnienie tych uczniów co są w Dublanach, i tych, co ukończywszy szkołę dublańską kształcą się za granicą w wyższych zakładach naukowych rolniczych od poboru wojskowego.

8. Na wniosek komitetu ogólne zgromadzenie uchwaliło, żeby w imieniu Towarzystwa ponowioną była prośba do wys. rządu o przedsięwzięcie środków ułatwiających żeglugę po Dniestrze, a w szczególności o oczyszczenie, zagłębienie i regulacyę tej rzeki.

9. Na zakończenie posiedzenia referent w komitecie zastępca-członek p. Ludw. Komarnicki odczytał sprawozdanie o jedwabnictwie w naszej prowincyi za rok 1858.

Po południu o godzinie 5 odbyły się wybory nowych członków Towarzystwa, przez komisyę do tego wyznaczoną.

(Żałoba u dworu. — Lord Cowley przybył. — Nowiny dworu. — Wypadki dzienne.)

Wiedeń, 1. marca. Z najwyższego rozkazu przywdziano po ś. p. Jej królewiczowskiej Mości Maryi Izabeli księżnie obojga Sycylii dworską żałobę d. 28. z. m.; żałoba będzie noszoną przez szesnaście dni z odmianą, t. j. przez pierwsze ośm dni zacząwszy od dnia 28. lutego włącznie do 7. marca gruba a przez ostatnie ośm dni t. j. od dnia 8. włącznie do 15. marca lekka żałoba.

— Dnia 27. z. m. przyjechał tu z Londynu królewsko-angielski pełnomocnik przy ces. francuskim dworze, lord Cowley i dnia następującego był na osobnej audyencyi u Jego c. k. apost. Mości.

— Królewsko-angielski poseł, lord Cowley, przyjechał przedwczorajszym rannym pociągiem żelaznej kolei z Drezna do Wiednia; z wyższego rozkazu wysłano do Bodenbachu dworski wagon, w którym przyjechał lord z saskiej granicy. Przed południem udał się lord Cowley w towarzystwie tutejszego angielskiego posła lorda Loftus do ministeryum spraw zewnętrznych i miał długą konferencyę z hr. Buol. Na balu u dworu 27. lutego nie był lord Cowley, bo jest w żałobie po swej siostrze. Był tylko sam lord **Loftus**;

Jego Mość Cesarz rozmawiał z nim dłuższy czas. Pan Cowley zaś nazajutrz dnia 28. w południe miał audyencyę u J. M. Cesarza.

— Przedwczorajszy bal u dworu wypadł bardzo świetnie. Ich Mość Cesarstwo przybyli po 9tej godzinie i bawili do północy. Cesarz był w uniformie feldmarszałka, Jej Mość Cesarzowa w różowej sukni miała dyadem z brylantów i szmargdów. Z najwyższego dworu byli także obecni: Arcyksiążę Karol Ferdynand i małżonka Arcyksiężna Elżbieta, Arcyksiążęta Leopold i Zygmunt. Prócz tego znajdowali się na balu obecne znakomitości cywilne i wojskowe, równie jak członkowie dyplomacyi.

— *Litog. koresp. austr.* pisze: Dziennik paryski *Union* wspomina w przeglądzie swym z 26. lutego o przedrukowanej w *Armonia* proklamacyi buntowniczej, którą żołnierzy i oficerów modeneńskich wzywano do porzucenia swej choręgwi. *Armonia* utrzymuje, jakoby proklamacya ta wyszła z drukarni sardyńskiej, lecz zarzut ten pozostawiono bez żadnej odpowiedzi. *Union* przytacza dalej następujący artykuł dziennika *Courrier des Alpes* napisany w obronie widoków Sabaudyi: „Dziennik *Armonia* wyrzucał hrabi Cavour, że pominął milczeniem ustęp z mowy hrabi Costa de Beauregard, w której śmiały ten mowca wspomniał o możliwem odłączeniu Sabaudyi od Sardynii, i utrzymuje, że pierwszy minister powinien był odpowiedzieć, jako żadną miarą i za żadną cenę nie zrzeczonoby się Sabaudyi, tej kolebki naszego Domu panującego, i nie rozdzielonoby nas z bracią naszą po tamtej stronie Alpów. Dlaczegoż jednak nie uczynił tego? W najgorszym razie mogła *Gazetta piemontese* wyręczyć w tem hrabię Cavour'a, i przerwać to złowrogie milczenie. Lecz dziennik urzędowy nieodezwał się wcale. Nam mieszkańcom Sabaudyi zależy wiele na tem, byśmy wiedzieli, czy wojna, do której się Sardynia przysposabia, i na poparcie tego zamiaru żąda od nas ludzi i pieniędzy, nie przywiodłaby do zmiany torytoryalnej, odrywając Sabaudyę od Sardynii dla wcielenia jej do Francyi. Zamiast obruszać się na to zapytanie i wnosić cierpkość do rozpraw parlamentowych, mógł hrabia Cavour odpowiedzieć na nie z powszechnem zaspokojeniem w ten sposób, jeśliby jawnie oświadczył, że Sabaudya pozostanie i nadal przy Sardynii."

Univers występuje w numerze swym z 26go lutego przeciw takiemu kongresowi, na którym chcianoby sprawę włoską załatwić ze stanowiska niewłaściwego, i oświadcza się stanowczo za niezawisłością rządów włoskich i wynikającem ztąd prawem wolnego zawierania przez nich traktatów z innemi niezawisłemi państwami. Najbardziej opiera się przeciw odwoływaniu się do narodów obwinianiem rządów ich o niezdolność. Tylko rządy bowiem są prawnymi zastępcami ludu swego w obec Boga i prawa internacyonalnego. Tak więc upadłoby samo przez się rozumowanie dziennika *Patrie*, który doradza kwestyę włoską rozpoznawać w drodze dyplomatycznej.

Ameryka.

(Bil posiadłości. — Taryfa nowa. — Niedobór.)

Nowy York, 2. lutego. Wniesiony wczoraj bil względem posiadłości przyjęty został w komitecie ogólnym 120 głosami przeciw 76. Na mocy tej nowo zapadłej uchwały wolno jest każdemu, kto jest obywatelem w Stanach zjednoczonych, jest ojcem familii, a ma lat przynajmniej 21, brać w posiadłość ćwierć jedną sekcyi wolnych gruntów, pod warunkiem jednak, że się stale na nich osiedla i uprawia. Bil ten czeka tylko potwierdzenia w senacie i przejdzie w prawo stanowcze. Uwagi godna, że głosy demokratów w czasie uchwały nie zgadzały się.

Zdaje się, że kongres nie oświadczy się za celną taryfą ochronną, takie przynajmniej dochodzą wiadomości z Nowego Yorku. Ważnem jest jeszcze co mówią, że prezydent niebawem prześle na kongres poselstwo z poleceniem wyszukania środków na pokrycie niedoboru 20.000.000 dolarów, nagląc do rozpraw tem, że sesya już tylko cztery tygodnie ma czasu.

Anglia.

(Nowiny dworu — Wrażenie z posiedzenia d. 25. lutego. — Czynności w izbach. — Kolonia żydowska w Chinach.)

Londyn, 26. lutego. Przedwczoraj była u Jej Mości Królowy pierwsza recepcya, na którą zgromadzono się bardzo licznie, z dyplomacyi byli obecni wszyscy prawie bez wyjątku. Przed recepcyą byli na audyencyi u Jej Mości Królowy lord Derby i lord Cowley.

— Wczorajsze krótkie rozprawy izby niższej w ważnej kwestyi bieżącej wypadły w ogóle bardzo pomyślnie. Sala zgromadzenia była przepełniona, a obecni potwierdzili to jawnie, że się zgadzają ze zdaniem lorda Palmerstona, z jego życzeniami i nadziejami. Przyjęto niemniej z hucznemi oklaskami i oświadczenie p. D'Israelego, że wkrótce spodziewać się należy ustąpienia z państwa kościelnego wojsk austryackich i francuskich. Po tem wyjaśnieniu ministeryalnem miała według zamiaru lorda Palmerstona, o czem już dnia poprzedniego zawiadomił uprzejmie prezydenta izby niższej — rozprawa na tem się zakończyć, a na co i rząd chętnie się zgodził, przyzwalając najwięcej jeszcze tylko lordowi Russell, by wniósł niektóre dodatkowe uwagi. Otoż po ich wniesieniu powstał prezydent z swego miejsca, a wezwanie p. Williams (członka radykalnego z Lambeth), by jeszcze się nie oddalał, gdyż myśli przytoczyć także i swoje uwagi, zgłuchło śród wesołej wrzawy powszechnej. Żaden z innych członków nie myślał o przedłużeniu tych rozpraw drażliwych, a tym sposobem okazała izba niższa, że nie myślała utrudniać rządowi załatwienia tej kwestyi. Wszystkie też dzienniki angielskie pochwalają wielce taki postępek izby niższej i bezstronne zachowanie się lorda Palmerstona, i tylko jeden *Daily News* występuje z opozycyą w tej mierze, gdy tymczasem wszystkie inne przyznają chwalebne umiarkowanie interpelacyi lorda Palmerstona i stosowność odpowiedzi p. D'Israeli'ego.

— Posiedzenie *izby wyższej* z 24. W odpowiedź na zapytanie Earla Grey oświadcza Earl Derby, iż zdaje się mu stosownem, jeżeli wniosek względem wyprawienia pana Gladstone do wysp Jońskich zostanie odroczony do 14. marca. Dotąd spodziewa się, że będzie mógł przedłożyć izbie wszystkie tej sprawy tyczące się papiery. Jeneralny pocztmistrz, lord Colchester, oznajmia, że zniesiony jest dekret urzędu pocztowego wkładający na listy krajowe przymus frankowania, co izba z pochwałą przyjęła.

Posiedzenie *izby niższej* z 24. W odpowiedź na zapytanie admirała sir Charles Napier nadmienia pierwszy lord admiralicyi, sir J. Pakington, iż otrzymał z Portsmouth doniesienie, że przed 2—3 dniami nocną porą zarzucił kotwicę w Spithead francuski statek, mianowicie okręt awizowy i dwa kuttery; że okręt awizowy podczas nocy rozwinął żagle, nazajutrz jednak znowu zarzucił kotwicę; czyli jednak w odnodze Stokes przedsiębrał zondowanie, nie może powiedzieć. Okręta te krążyły ustawicznie we wszystkich kierunkach angielskiego wybrzeża, w poleceniu mając dozorować francuskie rybołowstwo. Sir C. Napier zapytuje, czyli okręt awizowy miał więcej niż zwyczajną liczbę oficerów na pokładzie. Sir J. Pakington nie może w tej mierze dać objaśnienia. J. Fitzgerald proponuje, aby się izba ukonstytuowała w komitet dla naradzenia się nad wnioskiem, zmierzającym zmienić formułę przysięgi, którą mają składać katolicy członkowie parlamentu. Minister spraw wewnętrznych, pan Walpole mówi przeciw wnioskowi, który jednak na głosowaniu przechodzi 122 głosami przeciw 113. Na odbytem potem posiedzeniu komitetu otrzymuje J. Fitzgerald 120 głosami przeciw 105 pozwolenie do przedłożenia bilu względem zmiany formuły przysięgi.

— W Kai-fung-fu w Chinach, znachodzą się zabytki bardzo dawnej kolonii żydowskiej, która od kilku wieków nie komunikowała się z żadną inną gminą żydowską. Za pośrednictwem londyńskiego nadrabina i sir Moses Montefiora uproszono nowego angielskiego posła w Chinach zabrać do tej gminy pismo z wezwaniem: ażeby wyprawili z swego grona dwóch młodych ludzi do Anglii, którzyby obeznali się z europejskiemi obyczajami i cywilizacyą. Pieniądze potrzebne na podróż zostaną im doręczone przez posła.

Lordowi nadkomisarzowi Jońskich wysp przesłała tutejsza żydowska gmina prośbę, ażeby ujął się za ich tamtejszymi uciśnionymi współwyznawcami.

Francya.

(Sprawa ewakuacyi Rzymu. — Armia lugduńska. — Reorganizacya francuskiej szkoły w Atenach. — Wiadomości bieżące. — Doniesienia z wyspy Reunion.)

Paryż, 26. lutego. Upewniają, że papież upraszał już urzędownie tak Francyę, jak i Austryę, by wojska swe ściągnęły z państwa kościelnego. Potwierdzać to zdaje się rozporządzenie ministra wojny z 23. lutego, którem polecono władzom wojskowym w Marsylii, by wstrzymały wysłanie oddziałów wojskowych dla postawienia na stopie wojennej batalionów francuskich w Rzymie. Tymczasem jednak wyprawiono już kilka oddziałów z Marsylii do Civitavechia. Natomiast nieustają przygotowania do utworzenia armii lugduńskiej, a marszałek Baraguay d'Hilliers otrzymał rozkaz względem uzupełnienia organizacyi korpusu przeznaczonego do pochodu wojennego. Naczelnym jednak wodzem armii włoskiej ma być, jak utrzymują marszałek Canrobert. W takim razie objąłby admirał Parseval-Deschênes komendę floty francuskiej na morzu śródziemnem.

— Dziennik *Nord* zbija wiadomość o wysłaniu pułków gwardyi, a mianowicie Zuawów do Lugdunu, tudzież i doniesienie, jakoby jenerał Espinasse wybierał się z polecenia rządu w podróż do Turynu.

— *Monitor* donosi, że pan Coste wezwany do Cesarza wykładał badania swe względem sztucznego chowu ryb.

— Urzędowy dziennik ogłasza dziś z 9. lutego dekret względem reorganizacyi francuskiej szkoły w Atenach. Szkołę tę założono w miesiącu wrześniu 1844; składa się z trzech oddziałów: literatury, ścisłych umiejętności i pięknych sztuk. Mianowani do tej szkoły kandydaci francuscy zostają według przepisów dekretu najprzód trzy miesiące we Włoszech, i powracają z Aten na Wenecyę, Monachów i t. d. do Paryża. Każdy członek oddziału literatury ma w drugim i trzecim roku przesłać do akademii napisów archeologiczną, filologiczną lub historyczną rozprawę. Członkowie pierwszych dwóch oddziałów otrzymują ze skarbu publicznego rocznie 3000 fr. płacy i koszta podróży. Członkowie trzeciego oddziału składają się z pensyonaryuszów francuskiej akademii w Rzymie, którzy bywają wysyłani do kontynuowania dalszych studyów w Atenach.

— Dziennik *Presse* otrzymał wiadomości z francuskich kolonii: Na wyspie Reunion i na wyspie Maurytius nie mówiono o niczem, jak tylko, że angielski parostatek przytrzymał na otwartem morzu francuski parostatek „Mascareigues." Angielski oficer zmusił francuskiego do przedłożenia swych papierów. Domagał się także wstąpić na pokład francuskiego parostatku, co mu jednak wzbroniono stanowczo. Wskutek tego wypadku lękają się już wypływać arabskie statki, które zwykle odbywały kurs między wyspami Ko-

morskiemi a afrykańskiem wybrzeżem; ustał także zupełnie między temi okolicami a wyspą Mayotte handel. Jednem słowem, francuskie kolonie otrzymujące większą część swych żywności z Afrykańskiego wybrzeża, cierpią bardzo wiele od kilku miesięcy z powodu tego stanu, który nazwać by można, rodzajem blokady.

Włochy.

(W. księztwo Toskańscy z powrotem. — Rekrutacya.)

Florencya, 22. lutego. Cała wielko-książęca familia wyjechała już z Neapolu, przybędzie do Liwurny zapewne jutro dopiero, gdyż morze bardzo wzburzone.

— Bezzasadne pogłoski o pomnożeniu wojska ucichły naraz, wielko-książęce rozporządzenie względem rekrutowania nakazuje pobór tylko 1400 ludzi, zatem mniej jak w roku upłynionym.

Niemce.

(Oznaki utrzymania Pokoju. — Posiedzenie w senacie frankfurtskim.)

Preuss. Zeitung pisze:

„Najnowsze depesze z Londynu donoszące o interpelacyi lorda Palmerstona i oświadczeniu kanclerza skarbu są dalszą niejako rękojmią utrzymania pokoju. Równie i posłannictwo lorda Cowley'a do Wiednia rokuje pomyślnie, a gdy przy tem D'Israeli wspomina jeszcze o usiłowaniach gabinetu angielskiego względem załatwienia sprawy w drodze dyplomatycznej i o życzeniu wszystkich mocarstw zachowania traktatów z roku 1815, tedy mimo doniesień najnowszej depeszy wiedeńskiej o nielicznem zresztą powiększeniu armii we Włoszech można podawać się tej nadziei, że pokój zerwany nie będzie."

Do tego doniesienia dołącza *Gaz. wied.* następującą uwagę: Być może, że się mylimy, lecz wszystko cokolwiek dziennik rzeczony przytoczył tu w widokach utrzymania pokoju, nie zewszystkiem się zgadza z tem co korespondencya austryacka z 25. lutego donosi (*Gaz. lw.*)

Frankfurt n. M., 25. lutego. Na wczorajszem posiedzeniu zgromadzenia narodowego zabrał głos dr. Friedleben temi słowy:

„Zamierzam szanowni Panowie wnieść z powodu teraźniejszych groźnych stosunków europejskich odnoszącą się do nich propozycyę powszechną. Żyjemy w takich czasach, kiedy wszystkim państwom niemieckim wypada trzymać się zgodnie. A chociaż państwo nasze nie wielkie, jednak głos nasz ma swoje znaczenie, jeśli większym obowiązki ich przypomina. Przed półwiekiem widziała Niemcza takie niemal jak teraz stosunki; wówczas przyniosły jej hańbę i klęskę. Lecz jeszcze i dzisiaj jest to hańba dla Europy, że los jej zawisł od woli jednego tylko człowieka, ... Błogosławieństwo pokoju zawisło od tego, co ta wola władzcza postanowi, i ona też rozstrzyga o losie świata! Wprawdzie nie zagraża jak na teraz niebezpieczeństwo Frankfurtowi; idzie teraz tylko o posiadłości terytoryalne domu Habsburgskiego; lecz łatwo pojąć i przeczucie to nam powiada, że nad Padem to się rozpoczyna, co nad Renem ma pójść dalej. To powinno wzniecić w nas miłość ojczyzny i pobudzić nas do większej czynności; dla tego też jest to naszym obowiązkiem popierać te usposobienia, jakie się w chwili obecnej w tak godny i dzielny sposób objawiają w narodzie niemieckim. Proponuję przeto: „zgromadzenie prawodawcze widzi się być znaglene przy sposobności przedłożenia uchwał swoich co do potrzebnych na rok 1859 wydatków oświadczyć senatowi (a sądzimy, że zdanie nasze podziela całe mieszczaństwo), że z powodu zagrożonych stosunków internacyonalnych gotowi jesteśmy złożyć wszelką ofiarę, jakiej wymaga niezawisłość i godność ojczyzny niemieckiej, całość terytoryum niemieckiego, tudzież jedności i wolności narodu."

Szwecya.

(Skład i opłata sejmu szwedzkiego.)

Skład sejmu szwedzkiego tak wymieniają dzienniki: Szwedzki sejm liczy około 400 szlachty, 72 biskupów i księży, 97 mieszczan, 150 włościan i 5 właścicieli fabryk i kopalni. Nikomu z deputowanych jednak nie płaci skarb honoraryum, wyjąwszy deputowanym akademii nauk. Każdy z nieuprzywilejowanych stanów opłaca sam swych deputowanych na sejmie. Reprezentanci szlachty zaś nie otrzymują nic ani od państwa ani od szlachty; zaś deputowani innych stanów pobierają $2\frac{1}{2}$ do 5 talarów. Pomimo tego wydał skarb na ostatni sejm około 350.000 talarów, która suma doliczona do sumy 400.000 talarów wypłaconej wyborcom tytułem dyety, wynosi pięć razy więcej jak suma obracana co roku na wszystkie duńskie zgromadzenia prawodawcze.

Azya.

(Reformy w Persyi.)

Tyflidzki dziennik *Kawkas* zawiera prywatne korespondencyę z Teheranu i wyjątki z tamtejszego dziennika dworskiego. Na kilka dni przed przybyciem Feruk Hana przyjechali francuscy oficerowie do Teheranu. Feruk Han był przyjmowany z największemi honorami, a Szach powitał go bardzo łaskawie. (Według wiadomości z Konstantynopola został usunięty prowizorycznie z czynnej służby.) Równocześnie zaprowadzono we wszystkich prowincyach państwa nowe sądy (dywany), które mają rozstrzygać wszystkie spory handlowe, wydawać wyroki za przestępstwa policyjne i dozorować policyę, są to zatem niejako sądy handlowe i poprawczej policyi, są podwładne ministerstwu sprawiedliwości, a instrukcya z 30 punktów postanawia ich przywileje.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wenecya, 28go lutego. Na placu św. Marka zebrało się wczoraj wieczór do 15.000 ludzi. Powszechna panowała wesołość i nie wydarzyło się najmniejsze zakłócenie spokojności.

Medyolan, 27go lutego. Także gimnazyum licealne „San Marte" zamknięte dla nieprzyzwoitego zachowania się młodzieży. Na wczorajszem przedstawieniu nowego baletu był teatr „Skala" przepełniony. — Jego Excel. fzm. Giulay przybył do Medyolanu.

Londyn, 1. marca. Na wczorajszem posiedzeniu *izby wyższej* oświadczył lord *Malmesbury* na interpelacyę lorda *Clarendona*, że podług najnowszego oznajmienia marszałka Pelissier zażądał Jego Świątobliwość Papież ustąpienia wojsk francuskich z państwa kościelnego, i Francya robi już przygotowania do tego. Podobnie ma się rzecz zapewne i z Austryą. — Na dalszą interpelacyę lorda *Broughamu* odpowiedział lord *Malmesbury*, że podług oświadczenia rządu francuskiego nie jest zbrojenie się Francyi nadzwyczajne ani też przedsiębrane w szczególnym zamiarze. — W *izbie niższej* przedłożono bil reformy. Główne postanowienia jego są: że każdy czynszownik i kapitalista, jeżli opłaca rocznie 10 funtów szterlingów, ma prawo głosowania, kartki głosujące wolno podawać, ale balotowanie jest zabronione. Prawa strona ministeryalna klaskała, lord Russell, Roebuck, Bright i Drummond zbijali projekt, ponieważ nie uwzględnia stanu robotników. Pierwsze odczytanie zostało dozwolone.

Dziennik *Times* donosi: Bil reformy nie odpowiedział powszechnym oczekiwaniom. Ministrowie handlu i spraw wewnętrznych zrezygnowali. Jak słychać, ma lord Donaughmore, prezydent urzędu dobroczynności objąć ministeryum handlu, a Sotteron Escourt ministeryum spraw wewnętrznych.

Turyn, 28. lutego. Jenerał Lamarmora przedłożył izbie deputowanych projekt względem zaciągu 9000 ludzi pierwszej kategoryi i 500 rekrutów do marynarki. Mniemany list króla Wiktora Emanuela do Cesarza Napoleona, ogłaszany po dziennikach niemieckich, ma być podrobiony. —

Florencya, 24. lutego. Wielki książę toskański powrócił tu dzisiaj.

Bari, 24go lutego. Stan zdrowia Jego Mości króla polepsza się co raz bardziej; ale dwór pozostanie tu jeszcze przez cały miesiąc.

Wiadomości handlowe.

Zestawienie przeciętnych cen, czterech głównych gatunków zboża i innych artykułów, jakie były w pierwszej połowie lutego na targach w obwodzie lwowskim, żółkiewskim, przemyskim, samborskim, sanockim, i kołomyjskim.

	O b w ó d											
	Lwów		Żółkiew		Przemyśl		Sambor		Sanok		Kołomyja	
	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.
	waluty austryackiej											
Mec pszenicy . . .	2	78	2	78	3	13	2	96	3	7	2	72
„ żyta . . .	1	58	1	56	1	70	1	78	2	8	1	44
„ jęczmienia .	1	30	1	38	1	51	1	21	1	77	1	8
„ owsa . . .	.	98	1	5	1	18	.	94	1	31	.	58
„ hreczki . .	1	98	1	47	1	46	1	57	.	.	1	49
„ kukurudzy .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	46
„ ziemniaków .	.	73	.	55	.	77	.	81	.	86	.	98
Cetnar siana . . .	.	95	1	9	1	15	1	8	1	25	1	22
„ wełny . . .	.	.	105	.	115	.	.	.	.	.	30	.
„ nasienia konicza	.	.	.	.	28	.	.	.	.	.	.	.
Sąg drzewa twardego	7	17	5	41	8	20	6	90	5	90	6	34
„ „ miękkiego	5	46	4	6	5	7	4	72	4	8	4	20
Funt mięsa wołowego	.	8	.	$7\frac{4}{5}$	.	10	.	9	.	$8\frac{2}{5}$	.	$7\frac{1}{2}$
Mas okowity . . .	.	80	.	39	.	55	.	69	.	60	.	42

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 2. marca

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery.
7. god. zrana	327.02	— 4.4°	90.2	północny	sł.	śnieg
2. god. po poł.	326 72	— 1.3°	87 6	„	„	pochmurno
10. god. wiecz.	326 93	— 2 5°	88 6	„	ci	„

Wysokość śniegu 0.''

T E A T R.

Dziś na dochód p. *Józefy Hubertowej*: „**Halszka z Ostroga**," dramat historyczny w 5 aktach Alex. Przeździeckiego.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 2. marca.

Hotel europejski: PP. Bentkowscy Ignacy i Józef, z Złoczowa. — Cywiński Jędrzej, z Płotyczy. — Łodyński Stan., z Milatyna.

Hotel europejski: Starzyński Boj., z Derewni. — Rozwadowski Erazm, z Hładek.

Hotel angielski: Reindl Ant., c. k. kap., z Wolicy.

Pod białego konia: Laskowski Winc., z Ustrzyk.

Pod koiej żelazną: Hołyński J., z Brelikowa.

Do domu prywatnego: Gromnicki J., z Budzanowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 2. marca.

PP. Branowiski Jerzy, c. k. porucz., do Lubszy. — Bal F., c. k. porucznik, do Tuligłów. — Hr. Dunin-Borkowski Alex., do Winniczek. — Hr. Dzieduszycki J., do Jarczowiec. — Godlewski W., do Bełzca — Hausknecht Gustaw, c. k. komis. obw., do Tarnopola. — Jaworski J., do Korzelicy. — Jarochowski J., do Poznania. — Janko K., do Kulikowa. — Hr. Krasicki Ed., do Liska. — Munter H., do Waniowa. — Mochnacki J., do Bavorowa. — Siemiński W., do Brodów. — Ks. Thurn-Taxis Emeryk, c. k. pułk., do Żółkwi. — Wierzchowski Edgar. do Pieśnian.

Kurs lwowski.

Dnia 3 marca.		gotówka zł.	gotówka c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	5	12	5	20
Dukat cesarski	„ „	5	20	5	28
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	75	8	90
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	66	1	71
Talar pruski	„ „	1	59	1	64
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	1	22	1	25
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	81	40	82	10
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	70	55	71	60
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	74	60	75	88

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i wekslí.

Dnia 3 marca

1. Dług publiczny. *A. Państwa.* W walucie austryackiej po 5% za 100 zł. —.—. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 74.70. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. —.—. Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. —. Metaliki po 5% za 100 zł. 71.90; po 4½% za 100 zł. 82 —; po 4% za 100 zł. —. po 3% za 100 zł. —.—; po 2½% za 100 zł. —.—; po 1% za 100 zł. — —. Przeznaczone do loso.: z r. 1834 za 100 zł. 280; z r. 1839 za 100 zł. 122.50 zł. z roku 1854 za 100 zł. 106.—. — Losowane obligacye dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —.—; po 4½% za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. —.—. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. — —; po 2½% za 100 zł. —.—; po 2¼% za 100 zł. — —; po 2% za 100 zł. — —; po 1¾% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł. — —: po 4½ za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. — —. *B. Krajów koronnych.* Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier 71.25; Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii — —; Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Siedmiogrodu 69 50; innych krajów koronnych —.—; z klauzulą losowania w roku 1867 —.—. Lombardo-weneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —.

2. Akcye. Banku narodowego sztuka 835 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 178.—; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego 545 —; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. 1580; towarzystwa kolei żelaznej państwa 226 —; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty 109.—; połud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —.—; kolei Cisy po 200 złr. m. k. 105; — lomb.-weneck. kol. żelaz. —.—; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —.—; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. 433.—; Lloyda w Tryeście po 500 złr. —.—.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; na 6 lat po 5% za 100 zł. —.—; na 10 lat po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—; w walucie austryackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka 94.—; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —.—; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wexlowy. Na 3 miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów 95.60. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 94 80. Berlin za 100 talarów —.—. Wrocław za 100 talar. — —. Frankfurt n. M. za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 95 55. Genua za 100 lirów piemonckich — —. Hamburg za 100 marko banko 84.40. Lipsk za 100 talarów —.—. Liwurna za 100 lirów toskańskich —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 111 50. Lugdun za 100 franków —.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. 108.50. Marsylia za 100 frank. — —. Paryż za 100 fr. 44.30. Praga za 100 zł. wal. austr. —.—. Tryest za 100 zł. wal. austr. —.—. Wenecya za 100 zł wal. austr. —.—

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrów wołoskich 16.—. Konstantynopol za 100 piastrów tureckich 8 90. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 5 30. dukaty ces. pełnej wagi 5.27, korony 15.20, półkorony —.

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 1. marca.

Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5% za 100 zł.	—.—	70.—
Z pożyczki narodow. po 5% za 100 zł.	75.90	76.—
Z roku 1851, ser. B. po 5% za 100 „	—.—	—.—
Metaliki po 5% za 100 zł.	73.40	73.60
dtto. „ 4½% za 100 zł.	62.50	63.—
Przeznacz. do wylos. z r. 1834 za 100 zł.	280.—	285.—
„ 1839 „ 100 „	123.—	124.—
„ 1854 „ 100 „	106.50	106.75
Renty Como po 42 lir. austr.	15.—	15 25

B. Krajów koronnych	pien.	towar.
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł. Niższej Austryi	91.—	92.—
Węgier	73.—	73.75
Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii	72.—	73.—
Galicyi	72.—	73.—
Bukowiny	71.—	71.50
Siedmiogrodu	71.50	72.—
innych krajów koronnych	82 —	92.—
Z klauzulą losowania w r. 1867	—.—	—.—

Akcye.

	pien.	towar.
Banku narodowego sztuka	850.—	852.—
Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zł. wal. austr	180.70	180.90
Niższo-austr. towarzystwa eskomt. po 500 zł. mon. konw.	558.—	562.—
Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zł. mon. kon.	1622 —	1624
Towarzystwa kolei żelaznej państwa po 200 zł. mon. konw. czyli 500 fr.	226.50	226 60
Kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. mon. kon. za 100 zł. (5%) wpłaty	110.—	111.—
Połud.-półn.-niemieckiej kolei komunikacyjnej po 200 zł. m. k.	152.—	154.—
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105 —	105.—
Lomb.-weneckiej kolei żelaznej po 570 lir. austr. czyli 192 zł. m. k. z 76 zł. 48 kr. (40%) wpłaty	88.—	89.—
Wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa po 200 zł. czyli 500 frank. z 60 zł. (30%) wpłaty	64.—	64.50
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	438.—	440.—
Lloyda austr. w Tryeście po 500 „ „	—.—	260.—

Listy zastawne.

	pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon. 6letnie po 5% za 100 zł.	93 —	94.—
10 „ „ 5% „ 100 „	91.—	92.—
przeznaczone do losowania po 100 zł.	85.—	85.50
Banku narodowego w wal. austr. na 12 miesiecy 5% za 100 zł.	99.50	99.75
przeznaczone do losowan. po 5% za 100 zł.	81.—	82.—

Losy.

	pien.	towar
Instyt. kredyt. dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztukę	95.—	95 25
Towarz. żeglugi parowej na Dunaju po 100 zł. mon. kon.	102.—	102.50
Esterhazego 40 zł. m. k.	70.—	71.—
Salma 40 „ „	42.—	42.50
Palfiego 40 „ „	39.—	39.50
Clarego 40 „ „	35.50	35 75
St. Genois 40 „ „	35.—	35.50
Windischgrätza 20 „ „	22.50	23.—
Waldsteina 20 „ „	24.50	25.—
Keglevicha 10 „ „	14.50	15.—

Na 3 miesiące.

	pien.	towar
Augsburg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5%	93.10	93.20
Frankfurt n. M., za 100 zł. południowo-niemieckiej waluty	93.10	93.20
Hamburg za 100 marko banko 2¾%	82.50	82.70
Londyn za 100 funtów szterl. 3%	109 30	109 40
Paryż, za 100 franków 3%	43.30	43 40

Kurs złota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. mennicze	5 zł.—26 cen.	5 zł.—26 cen.
Korona	14 „ —90 „	14 „ —92 „
Napoleondor	8 „ —85 „	8 „ —86 „
Rosyjski imperyał	9 „ —— „	9 „ — 2 „

KRONIKA.

(Stan gospodarstwa we Francyi.) Handlowy wykaz z miesiąca stycznia 1859 roku ogłoszony w Monitorze, potwierdza, że stan gospodarstwa począł polepszać się ku końcu 1858 roku, zaś że wojenne pogłoski wpłynęły niekorzystnie nie tyle na gospodarstwo ile na handel. Wykaz z miesiąca stycznia nie jest wcale niepomyślny w porównaniu z styczniem 1858 roku; dochody celne podniosły się z 12,228.000 fr. na 12,588.247 fr., choć w 1857 roku wynosiły rzeczywiście blisko 13,9 milionów. Z pojedyńczych artykułów wzrósł około stycznia 1858 roku przywóz kamiennego węgla z 3,5 milionów na 4.4 miliony cetnarów, wełny z 18 603 na 20.445 metr. c.; bawełny z 82 221 na 146.305 c., przywóz żelaza lanego spadł z 78.236 na 51.266 metr. c., miedzi z 14.444 na 11.628, cynku z 19.512 na 5633, kolonialnego cukru z 67 na 32.620 zagranicznego cukru z 21.620 na 14.821 c. Wywóz wina podniósł się z 60.039 na 175.761 hekt., wódki z 4278 na 20 920 hekt., zboża z 348.256 na 546.667 metr. cent., maszyn i instrumentów z 619.160 na 658.672, artykułów mody z 300.000 na 425 380 franków. Wszystkie jednak cyfry przywozu i wywozu nie wypadły tak pomyślnie jak w 1857 roku i zdaje się, że w handlowych wykazach bieżącego miesiąca objawi się tem dotkliwiej wpływ nowego przesilenia.

(Rosyjskie wyprawy geograficzne.) Przedsiębrane ostatniemi czasy za staraniem rządu rosyskiego badania geograficzne w wschodniej Syberyi, w Korasanie i Bucharze są z wielu względów wielce ciekawe. Na ostatniem posiedzeniu towarzystwa geograficznego podano o nich następujące bliższe szczegóły: Expedycya Chanikowa do Korasanu znalazła w Teheranie jak najlepsze przyjęcie: Szach perski dał jej pismo polecające do wszystkih władz Korasanu i eskortę złożoną z 150 jeźdców z jednem działem, a prócz tego przyłączyła się do niej karawana 2000 pielgrzymów. Podróż szła z Mezinanu na Sebsewir, Niszapur, Kadam-Hach, Dżagir, Meszched, Kachris i Kussan do Teheranu, dokąd dostają się teraz Rosyanie cale w inny sposób, niż za pomocą przebranych wysłańców, jak się to działo przed afgańsko-angielską wojną w roku 1840. Co do expedycyi sybirskiej, zajmowała się część jej pod przewodnictwem porucznika Usulicowa zbadaniem gór Chingańskich, które stanowiły niegdyś granicę od Mongolii i krainy między Chinganem i Silindżą. Prócz tego zbadano za pomocą pomiarów astronomicznych znaczną część wschodniej Syberyi tak dalece, że można teraz ułożyć dokładniejszą kartę tej prowincyi.

(Dziennikarstwo w Ameryce północnej.) W Stanach zjednoczonych liczą teraz do 4000 pism peryodycznych, ale większa część ich wychodzi tylko 1 lub 2 razy na tydzień, a niektóre nawet po wsiach, liczących zaledwie kilkaset mieszkańców. Prasę religijną reprezentuje 120 dzienników, rozsyłanych tygodniowo w 500.000 egzemplarzy.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.